ASIATUNTIJALAUSUNTO

21.10.2019

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Asia: HE 29/2019 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Aika: tiistai 22.10.2019 klo 10.00

Teema: Vesiensuojeluasiat, ml. Itämeren suojelu

Talousarviossa esitetään, että YM edistää vesiensuojelun tehostamisohjelmaa. Ohjelmalla vahvistetaan vuoteen 2021 ulottuvien vesien ja merenhoidonsuunnitelmien toimeenpanoa laajentamalla vaikuttavampien toimien käyttöönottoa. Ravinteiden kierrätyksen ratkaisuja kehitetään vesien rehevöitymisen vähentämiseksi ja ravinneomavaraisuuden lisäämiseksi. Lisäksi talousarviossa esitetään, että pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren hyvän tilan saavuttaminen edellyttää erityisesti rehevöitymisen ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentämistä, näistä aiheutuvien riskien hallintaa sekä vesi- ja meriluonnon monimuotoisuuden suojelua.

MTK pitää päätavoitteita hyvinä, mutta tehtävät toimenpiteet tulee suunnitella yhteistyössä maa- ja metsätalous-sektoreiden kanssa, joiden toiminta on läheisessä vuorovaikutuksessa tavoitteisiin ja niiden toimeenpanoon: Metsäluonnon vesienhoitoa turvataan suunnittelemalla monitavoitteisia vesiensuojeluhankkeita osana metsäluonnon elinympäristöjen hoitohankkeita. Maataloudessa lohkokohtaisilla toimenpiteillä toteutetaan kohdennetusti vesiensuojelua ja maan rakennetta edistäviä, kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä ja/tai peltoluonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä.

Talousarviossa esitetään toiminnallisena tavoitteena, että kestävän kehityksen tavoitteiden mukaiset toimet lisätään vesien- ja merenhoitoon ja Itämeren suojelun toimenpideohjelmaan. On tärkeää, että erilaiset ohjelmat ja tavoitteet sovitetaan yhteen. MTK muistuttaa, että tässä on otettava huomioon kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet (ympäristöllinen, taloudellinen, sosiaalinen).

Vesiensuojelun tehostamisohjelmalla vahvistetaan v. 2021 ulottuvien vesien ja merenhoidon suunnitelmien toimeenpanoa laajentamalla vaikuttavampien toimien käyttöönottoa. Hallituksen toimintasuunnitelmassa (7.10.2019) todetaan, että 10/2020 - 12/2023 toteutetaan laajamittainen kipsinlevitys Saaristomeren valuma-alueen pelloille ja tehostamisohjelma väliarvioidaan 12/20121. MTK katsoo, että rahoituksen ohjaaminen maatalouden vesiensuojeluun on tarpeellista, mutta muistuttaa, että toimenpiteissä ei saa keskittyä liikaa yhteen toimenpiteeseen. On tärkeää, että ohjelman väliarvioinnissa arvioidaan erikseen myös kipsitoimenpidettä, johon on osoitettu huomattava osuus tehostamisohjelman rahoituksesta ja tehdään tarvittaessa muutoksia alkuperäiseen levitys-suunnitelmaan.

Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke on mittava 3,2 milj. euroa (2020 TAE, 2 milj. Kehys 2021 2 milj., ja Kehys 2022 1,1 milj. euroa). Ravinteiden kierrätyksen ratkaisuja kehitetään vesien rehevöitymisen vähentämiseksi ja ravinneomavaraisuuden lisäämiseksi. MTK muistuttaa, että kierrätysravinteiden käytön lisääminen ei itsessään vähennä ravinnekuormitusriskiä vesiin ja ilmaan. Päinvastoin, käytännössä vesistökuormitusriski kasvaa, koska ravinteiden vapautuminen orgaanisesta aineksesta riippuu ulkoisista tekijöistä ja voi pahimmillaan tapahtua vasta kasvukauden ulkopuolella. MTK muistuttaa, että kierrätysravinteiden käyttö edellyttää vastaavia

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

vesiensuojelutoimia kuin väkilannoitteiden käyttö. On hyvä, että nykyiseen maatalouden ympäristökorvausjärjestelmään varataan lisää varoja toimien jatkamiseksi. Riittävä rahoitus tulee varmistaa myös tulevana ohjelmakautena.

YM asettaa kolme tavoitetta toimialan yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle: 1. hyvä ympäristö ja monimuotoinen luonto, 2. hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta ja 3. kestävä kaupunkikehitys. Osana ensiksi mainittua tavoitetta todetaan, että **Itämeren ja vesien hyvä tila on saavutettu**. Tavoite on hyvä, mutta käytännössä epärealistinen. Mm. ilmastonmuutos ja arvioitu lisääntynyt kasvukauden ulkopuolisen valunta, rajat ylittävä kuormitus ja vesissä olevat pysyvät yhdisteet vaikeuttavat hyvään vesien ja Itämeren tilaan pääsemistä. Tämän kaltaiset seikat, joihin toimijat voivat vaikuttaa vain hyvin rajallisesti, on tarpeen ottaa huomioon tavoitteita asetettaessa.

Helsingissä lokakuun 21. päivänä 2019

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK R.Y.

Liisa Pietola
ympäristöjohtaja